

Опис навчальних дисциплін для вільного вибору здобувачів освіти ступеня «Бакалавр» Освітньої програми «Музична культурологія»

1. Основи бібліографічної роботи

Курс спрямований на висвітлення основних теоретичних і практичних питань, пов'язаних з формуванням у майбутніх фахівців знань, умінь та навичок роботи з бібліографічною інформацією, довідково-бібліографічним апаратом бібліотек, сучасними інформаційно-пошуковими системами, які сприяють реалізації конституційних прав громадян на вільний доступ до інформації, зокрема музикознавчого характеру.

Курс складається з лекційних і семінарських занять, включає матеріал для організації самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Мета курсу – підготовка студентів виконавських факультетів та культурологів першого року навчання до самостійної бібліографічної роботи, засвоєння ними знань та вмінь раціонального пошуку, відбору, аналізу, обробки та використання інформації. Вироблення навичок роботи з традиційними та електронними каталогами, універсальними та галузевими довідковими виданнями, бібліографічними покажчиками, інформаційно-пошуковими системами, електронними ресурсами локального та віддаленого доступу.

Завдання курсу: є висвітлити роль бібліотеки вищого навчального закладу в процесі збереження та передачі інформації; ознайомити з історією, сучасною системою обслуговування, структурою фонду та довідково-бібліографічним апаратом бібліотеки НМАУ ім. П. І. Чайковського; навчити раціональним прийомам і способам самостійного ведення пошуку інформації у традиційних та електронному каталогах бібліотеки відповідно до завдань навчального процесу; ознайомити з інформаційними ресурсами провідних бібліотек України та електронними ресурсами відкритого доступу міжнародного значення; прищепити навички роботи з навчальною та довідковою літературою; ознайомити з поняттям про бібліографічний опис документів, правилами його складання та оформленням результатів самостійної науково-дослідницької діяльності відповідно до вимог ДСТУ.

2. Історія світової літератури

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія світової літератури» є формування у майбутніх спеціалістів сучасного наукового розуміння зародження, становлення і розвитку світової літератури від Античності до межі XIX-XX століть, розуміння її самобутності та оригінальності, художньої майстерності, зв'язку з іншими видами мистецтва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія української літератури» є:

- сприяти усвідомленню студентами місця і значення творчої особистості у літературному процесі доби, вважаючи при цьому засадним «літературний портрет»;
- засвоїти основні особливості літературного процесу у взаємозалежності особистості письменника і літературного процесу; усвідомити специфіку розвитку української літератури у взаємодії та історично послідовному функціонуванні творчих напрямів;
- поглибити вміння студентів аналізувати художні твори різних жанрів, розширити їх значення з культури та історії українського народу;
- навчити студентів елементам наукової роботи при написанні рефератів та доповідей з питань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати: основні етапи розвитку літератури, найважливіші факти літературного процесу; суспільну роль художньої літератури; світове значення українського красного письменства;

найвизначніші біографічні відомості про письменників; типове (конкретно-історичне та загальнолюдське) значення головних дійових осіб вивчених творів; історичні ознаки понять народності літератури; критичний реалізм; художній образ; літературний характер; літературний тип; індивідуальний стиль письменника; літературні роди та їх основні жанри

3. Мистецтво бароко в сучасній музичній культурі

Особливістю сучасної музичної культури є взаємодія різних епох та стилів, серед яких музична культура барокової доби займає прикметне місце. Естетика історично поінформованого виконавства (Historically informed performance, HIP), що виникла на початку ХХ століття та особливо активно формувалась протягом другої його половини, набула значного поширення в сучасній культурі. Сьогодні саме дана естетична платформа найбільш виразно впливає на розуміння явищ музичного мистецтва минулих епох. Засади HIP суттєво змінюють уявлення щодо категорій "сучасного" та "актуального" в мистецтві, виразно демонструючи можливості включення барокової спадщини в актуальні для сучасного мистецтва контексти.

Мета курсу – представити основні концептуальні засади естетики історичнопоінформованого виконавства у їх проекції на різні види музичного мистецтва, а також висвітлити найбільш виразні тенденції щодо впливу барокової музики на світ сучасної художньої практики.

Завдання курсу – продемонструвати студентам широкий спектр можливостей HIP, інспіруючи цікавість та креативний підхід до актуальних явищ сучасного музичного мистецтва; сформувані уявлення про наявні підходи щодо музичного мистецтва минулих епох, зокрема, барокової доби, що базуються на найбільш сучасних методологічних засадах.

Барокова музика яскраво розкриває свій потенціал у сучасному артхаусному кіно, постановки барокових опер інспірують режисерів до сміливих експериментів із різними елементами вистави, виконання барокової музики різних жанрів широко представлене на концертних майданчиках цілого світу. Крім того, потужні пошуки необхідної методологічної складової, що ними характеризується HIP, впливають на існуючі підходи в різних гуманітарних науках, змінюючи сталі інструменти та демонструючи нові горизонти дослідницьких пошуків. Тож, вивчення даних процесів є необхідною умовою для розуміння актуальних процесів у світі сучасного світового музичного мистецтва.

4. Історія світового кіномистецтва

Кіно справедливо називають наймасовішим видом мистецтва. Метою вивчення навчальної дисципліни є опанування студентами матеріалу історії світового та національного кіно-мистецтва, вміння актуалізувати вивчене, знаходити в ньому імпульси для власних мистецьких та професійних пошуків. Осмислювати мистецьку сучасність в широкому контексті великої кількості творів (або текстів), структурованих за жанрами, стилями, художніми напрямками.

Завдання:

- ознайомлення з культурно-мистецькими процесами світового кінематографу,
- історією розвитку кіномистецтва як виду образотворчого мистецтва, принципам аналізу аудіовізуального твору, засвоєння ознак та вимог телевізійних жанрів, напрямів, що дозволить розглядати телевізійний процес за змістом та формою.

Предметом вивчення навчальної дисципліни історичний розвиток кіно-, телемистецтва.

Студент повинен знати:

- основні жанри кіно; напрями та стилі в кіно;
- принципи створення документального, анімаційного та ігрового фільмів;

- життєвий та творчий шлях кіномитців;
- мистецькі особливості фільмів;
- кінематографічні прийоми різних акторів;

Студент повинен вміти:

- аналізувати фільми;
- дати характеристику творчого шляху кіномитців;
- зробити порівняльний аналіз фільмів;
- проаналізувати кінематографічні прийоми;
- визначити основні риси кіностилю.

5. Теорія творчості

Курс «Теорії творчості» для студентів спеціальностей 034 «Культурологія» та 025 «Музичне мистецтво» спрямований на вивчення універсальних теорій, які демонструють узагальнення в проблематиці питань пов'язаних з онтологією, антропологією, феноменологією творчості, психоаналітичною та когнітивною теоріями, що ставилися мистецькою практикою у певні культурні епохи.

Мета курсу полягає у визначенні та аналізі теорій (концепцій) творчості у контексті культуротворчих процесів різних епох, їх експлікації на мистецтво, музичне тощо.

Основні завдання курсу «Теорії творчості» визначені необхідністю сформувати у студентів наступні компетентності.

Загальні:

- Здатність до абстрактного та історичного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні:

- Розуміння історичних закономірностей культурного розвитку теорій творчості.
- Виявлення сутнісних характеристик щодо творчого процесу в різні історико-культурні епохи.
- Вміння застосовувати теорії творчості до аналізу мистецьких (музичних) процесів різних епох.
- Вміння сприймати новітні теорії творчості враховуючи прогностичний досвід культури та мистецтва.
- Знання особливостей організації творчого процесу.
- Вміння самостійно працювати з науковою літературою як засобом формування власного професійного ставлення до мистецьких (музичних) явищ різних епох.

У результаті вивчення курсу студенти мають знати:

- історичну обумовленість і внутрішню природу феномена творчості в різні культурні періоди, методологію її вивчення;
- сутнісні виміри та універсальні маніфестації творчості;
- форми прояву творчості в феноменальних світах; природу творчого процесу в мистецтві, науці, релігії і повсякденному житті;
- ментальні особливості теорій творчості представників основних європейських шкіл;
- фундаментальні роботи представників різних напрямків теорій творчості.

На основі засвоєння теоретичних положень курсу студенти мають уміти:

- орієнтуватися в культурно-історичному процесі розвитку теорій творчості від стародавніх часів до наших днів;
- визначати й аналізувати різні підходи теорії творчості до культурно-мистецьких явищ;
- самостійного знаходити та відбирати інформацію стосовно предмету курсу, критично оцінювати теорії творчості в галузі культури та мистецтва;

- самостійно робити неупереджені висновки щодо проявів теорій творчості у культурологічних та мистецтвознавчих процесах, спираючись на фактологічний матеріал. застосовувати набуті знання та вміння у власній професійній діяльності.

6. Клавесин (ознайомчий курс)

Клавесин (ознайомчий курс) – необхідна частина професійної підготовки музиканта.

Мета курсу – ознайомлення студентів з проблемами автентичного виконавства на клавесині в сучасному музичному мистецтві, дослідження впливу старовинного виконавства на подальший історичний розвиток клавірного мистецтва.

Сучасні зміни концептуальних орієнтирів музичного виховання дозволили вийти на новий рівень комплексної професійної підготовки майбутніх фахівців. Досвід історичного виконавства, отриманий в процесі опанування курсу, розкриває сучасні світові тенденції вивчення та виконавства музики Бароко (твори Й.С. Баха, Г.Ф. Генделя, Д. Скарлатті та ін.). До того ж, історія, теорія і методика гри на клавесині значно розширять професійне видноколо студента, надасть унікальну можливість ознайомитися із становленням жанрів сюїти, концерту, сонати. Це сприяє інтегративному процесу навчання, поліпшує міждисциплінарні зв'язки спеціальності (фах) з іншими предметами. В опануванні курсу передбачається спирання на знання, вміння та навички, набуті студентами під час вивчення курсів з історії та теорії музики.

Навчальна дисципліна «Клавесин (ознайомчий курс)» також цілком пов'язана з такими навчальними дисциплінами, як «Клавесин (індивідуально)», «Генерал-бас», «Історія та теорія клавесинного мистецтва», «Музична орнаментика» та призначена для студентів кафедри історії та теорії світової культури. Системне вивчення клавірної виконавської спадщини Ренесансу та Бароко дозволить сучасним культурологам опанувати історичні традиції та актуальні світові тенденції виконавства музики Бароко, а також стилістично грамотно інтерпретувати твори XVI-XVIII ст. Успішне оволодіння навчальною дисципліною сприяє також підвищенню загальнопрофесійного рівня студентів та розширенню їх інтелектуального рівня і світогляду в цілому.

7. Основи археології

Специфіка археології як науки історичного профілю полягає у дослідженні найдавнішого минулого на підставі пам'яток матеріальної культури. Ця особливість, на перший погляд, суттєво звужує користь археології для вивчення історії культури, адже труднощі виявлення археологічних пам'яток, розмаїття інтерпретацій, зрештою, фрагментарність знань про «доісторичні часи» не сприяють формуванню цілісної загальноприйнятної картини давньої історії. Водночас, такий погляд недооцінює значення археології, що попри труднощі, залишається безальтернативною для вивчення первісної історії. Археологічні пам'ятки дозволяють пролити світло на еволюцію не лише матеріальної культури, але й залишаються унікальними джерелами для комплексного дослідження «дописемного» періоду історії. Усебічний аналіз артефактів дозволяє з'ясувати на рівні обґрунтованих припущень або й достовірних висновків духовний світ давньої людини, еволюцію її уявлень, знань, вірувань. Вивчення археології дозволяє сформулювати повніше уявлення про розвиток матеріальної і духовної культури людства, про еволюцію цивілізації, створюючи надійний фундамент для розуміння сучасності.

Основна мета курсу – ознайомити студентство з археологією як наукою, її методами і можливостями для реконструкції історії матеріальної культури стародавнього світу.

Головні завдання курсу є навчити студентство аналізувати матеріальну культуру стародавнього світу, зрозуміти тенденції його розвитку. Вивчаючи археологію,

студентство повинно знати: предмет, об'єкт та основні терміни археології; основні методи дослідження археологічних пам'яток; логіку проведення археологічних досліджень; найважливіші археологічні стоянки та культури; матеріальну історію стародавнього суспільства; законодавство України про охорону культурної та археологічної спадщини. Після проходження навчального курсу кожен повинен студент буде вміти коректно використовувати археологічні терміни; аналізувати археологічні пам'ятки; характеризувати археологічні культури; обґрунтовано міркувати про духовний світ давньої людини на підставі конкретних артефактів.

8. Екологія культури

Основною метою навчальної дисципліни «Екологія культури» є формування знань щодо особливостей та взаємовпливу екосфери і аксіосфери суспільства в умовах урбанізації та діджиталізації, розуміння зв'язку екологічних факторів, природнього й інформаційного ландшафтів культури з константами тілесності та духовними основами буття людини.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть наступних здатностей та вмінь:

- прогнозувати можливі загрози та ризики у зв'язку із екологічними та культурантропологічними трансформаціями сучасного інформаційного суспільства;
- співпрацювати у міжнародному середовищі та розпізнавати міжкультурні проблеми у професійній практиці;
- критично аналізувати й оцінювати чинну культурну політику країни, культуротворчі процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;
- ініціювати розвиток інформаційного, семіотичного ландшафтів культури, зокрема у системі медіахронотопу, спрямованих на піднесення сучасних форм творчості;
- демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, проєктуючи сучасну морфологію смислів, запобігати негативному впливу різних форм медіазалежності і медіаневігластва, стереотипів та упереджень;
- приймати практичні рішення для покращення соціокультурної основи добробуту та підвищення соціальної, інформаційної безпеки.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей: філософія та естетика, народна музична творчість тощо. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з такими дисциплінами: «Історія та теорія світової культури», «Соціологія культури», «Принципи організації та проведення мистецьких заходів», «Медійний супровід мистецьких проєктів», «Практика з музично-просвітницької діяльності».

Навчальна дисципліна «Екологія культури» невідривно пов'язана з іншими предметами як фундаментального (культурологічного, музикознавчого) циклу — гармонією, поліфонією, аналізом музичних творів, історією світової музичної культури, історії української музичної культури тощо, так і з предметами соціально-гуманітарного циклу.

Отримані практичні навички та засвоєні теоретичні знання під час вивчення навчальної дисципліни можна використовувати в подальшому під час опанування навчальних дисциплін: «Історія української музичної культури», «Практика з редагування та журналістика у галузі культури», «Практична культурологія та сучасні культурні практики».

9. Майстерність актора

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Майстерність актора» є процес створення художнього образу в музично-театральному творі в контексті професійної діяльності актора.

Метою є опанування специфіки акторської майстерності в контексті професійної діяльності актора музичного театру. Завдання дисципліни усвідомлення сутності професії актора, його функцій, завдань і специфіки в музичному театрі; розуміння основоположних засад акторської майстерності; володіння прийомами внутрішньої і зовнішньої техніки актора, засобами сценічної взаємодії; володіння комплексом виразних засобів у створенні художнього образу, прийомами сценічного спілкування з партнерами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

основоположні засади акторської майстерності, елементи внутрішньої і зовнішньої техніки;

- методологію роботи актора над створенням художнього образу; засоби і прийоми сценічної взаємодії з партнерами в контексті розкриття музичної драматургії твору.

Вміти:

- враховувати специфіку музичного театру в контексті професійної діяльності актора;
- проводити акторський аналіз запропонованої музичної драматургії твору згідно з визначеними рольовими завданнями;
- застосовувати елементи внутрішньої і зовнішньої техніки актора, весь комплекс виразних засобів для створення художнього образу;
- органічно взаємодіяти з партнерами для розкриття музичної драматургії твору.

На основі засвоєних знань і вмінь студенти повинні володіти професійними : навичками сценічної майстерності, елементами внутрішньої та зовнішньої акторської техніки; індивідуальними прийомами психотехніки, особистими методами втілення сценічного образу в музично-театральному творі.

10. Сучасна світова література

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасна світова література» є формування у майбутніх спеціалістів сучасного наукового розуміння особливостей становлення та розвитку напрямів та течій сучасної світової літератури, від початку ХХ століття до сьогодні.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сприяти усвідомленню студентами місця і значення творчої особистості у літературному процесі доби, вважаючи при цьому засадним «літературний портрет»;
- засвоїти основні особливості літературного процесу у взаємозалежності особистості письменника і літературного процесу;
- усвідомити специфіку розвитку української літератури у взаємодії та історично послідовному функціонуванні творчих напрямів;
- осмислити літературу як особливу форму освоєння культурних традицій; опанувати основні категорії стилістики, поезики, метрики;
- опанувати закономірності літературного процесу та художньої специфіки провідних літературних течій, напрямів; - закріпити навички аналізу літературного твору;
- поглибити вміння студентів аналізувати художні твори різних жанрів, розширити їх значення з культури та історії українського народу;
- вчити студентів елементам наукової роботи при написанні рефератів та доповідей з питань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати: - основні етапи розвитку сучасної світової літератури, найважливіші факти літературного процесу; - суспільну роль художньої літератури у ХХ-XXI столітті; - найвизначніші біографічні відомості про найвидатніших письменників; - типове (конкретно-історичне та загальнолюдське) значення головних дійових осіб вивчених творів; - історичні ознаки

понять модернізм та авангард, постмодернізм, екзистенціалізм, драма абсурду, потік свідомості, новий роман, магічний реалізм; літературні роди та їх основні жанри.

11. Психологія

Предметом вивчення навчальної дисципліни психологія є когнітивні процеси і емоційно-вольова сфера студентів вищого музичного навчального закладу.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія» є підготовка студентів до цілеспрямованого якісного оволодіння знаннями, уміннями і навичками для формування фахової майстерності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: розглянути історичний аспект розвитку психології; висвітлити положення психогенетики як складової психології; розкрити зміст уваги та її властивостей; розглянути теорії пам'яті; здійснити аналіз уяви і уявлення як основ мислення; окреслити межі конфлікту і висвітлити методіку його врегулювання; розкрити зміст теорії когнітивного дисонансу Л. Фестінгера; вивчити складники психологічного стресу; розглянути теорії лідерства; проаналізувати вроджені та набуті властивості особистості. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми навчальної дисципліни студенти повинні знати: зміст етапів розвитку психології; психічні процеси особистості; емоційно-вольову сферу особистості; лідерські якості особистості і специфіку їх удосконалення; методологію конфлікту та специфіку його врегулювання; складники психологічного стресу; вроджені та набуті властивості особистості.

Студенти по завершенні вивчення дисципліни «Психологія» у навчальному процесі повинні вміти: створювати умови для досягнення мети; спрямовувати вольові зусилля на швидке і якісне запам'ятовування інформації завдяки застосуванню відповідних властивостей уваги і використанню індивідуальних особливостей роботи власної короткострокової пам'яті; уникати зайвої емоційної напруги організму корекцією міри збудження; врегульовувати конфлікти; визначати типи темпераменту та характеру.

12. Загальне фортепіано

Програма розроблена на кафедрі теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського та спрямована на подальший розвиток музичних здібностей студентів-культурологів у класі фортепіано. Різноманітність, послідовність та координованість цієї дисципліни з усім комплексом професійно-орієнтованих курсів є стратегічною направленістю даної програми. Така функція творчого балансу між теорією та практикою у класі фортепіано сприяє розвитку професіоналізму майбутніх фахівців, забезпечує ефективність подальшої праці в будь-якій сфері музичного та культурного життя.

Метою спеціалізованого курсу фортепіано є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють професійними навичками самостійного опанування нових репертуарів шарів різностильової жанрової палітри, необхідних для самостійної професійної діяльності в галузі культурології та педагогіки.

Завданнями курсу є формування стилістичного та жанрового музичного мислення; вивчення композиційних закономірностей та інтонаційних особливостей музичного твору; постійна спрямованість мислення на індивідуальну інтерпретацію авторської концепції, що дозволить студенту осмислено вирішувати виконавське прочитання художньої ідеї; розвиток образного мислення, музичного слуху та пам'яті; формування навичок самостійного опанування музичних текстів та читання з аркушу; розвиток виконавських навичок сольного та ансамблевого музикування.

13. Українознавство

Навчальний курс «Українознавство» розроблений спеціально для студентів НМАУ ім. П.І. Чайковського і має культурологічне спрямування.

Мета курсу включає два елементи – пізнавальний та виховний. Курс має такі завдання: дати студентам певний комплекс уявлень про культурний потенціал різних територій України – найвидатніші пам'ятки історії та культури, музеї, театри, мистецькі навчальні заклади, про зв'язок діячів української та світової культури з певними регіонами; і викликати зацікавленість історією та культурою як свого рідного краю, так і інших регіонів України.

Студентам також пропонуються відвідання екскурсій, їх тематика може варіюватися: екскурсії по історичних місцях Києва, відвідання історичних, художніх, літературних, театральних музеїв, будинків–музеїв та квартир–музеїв.. Велика увага приділяється самостійній творчій роботі студентів (підготовка усних виступів з доповідями та повідомленнями, написання творів та рефератів, в окремих випадках – підготовка та проведення екскурсій).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: про діяльність видатних представників української та інших національних культур в її зв'язках з певними місцевостями України та вміти: орієнтуватися в історичних та сучасних культурно-мистецьких осередках.

14. Сценічна мова

Курс спрямований на опанування основами мовної культури, майстерністю сценічної мови в контексті професійної діяльності фахівця з музичної культурології.

Завданням курсу є: усвідомлення ролі і місця мови, мовлення в житті людини, у творчій діяльності; оволодіння технічними та пластичними засобами сценічного мовлення, методами їх синтезу в культурно-просвітницькій практиці; опанування основними комунікативними ознаками культури мовлення для перетворення авторського тексту в художню форму; оволодіння засобами виразності в роботі над поетичним і прозовим текстами в контексті театральної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: особливості рідної мови, закони літературної мови, усного мовлення, особливості сценічної мови, її функції в культурно-просвітницькій практиці; систему вправ для оволодіння технікою мови, чіткою вимовою, дикцією; прийоми інтонаційної змістовності та психологічної наповненості мовного звучання; специфіку культури мовлення в роботі над прозовим та поетичним текстами в контексті професійної діяльності фахівця з музичної культурології.

Вміти:

- встановлювати відповідність сценічного мовлення до жанрово-стильової специфіки театального твору;
- володіти прийомами сучасної літературної вимови, чіткої дикції, дихання, голосоведення для застосування в культурно-просвітницькій практиці;
- орієнтуватися в аналізі прозового та віршованого тексту для перетворення його в художню форму;
- використовувати логічно осмислений текст, виразні засоби інтонаційного забарвлення голосу для передачі характеру людських стосунків, думок, почуттів.

15. Музична критика

Курс музичної критики – є однією із важливих ланок практичної та теоретичної підготовки майбутніх культурологів до їх професійної діяльності. Музична критика – як одна із форма слова про музику існувала від того самого моменту, коли людина спробувала описати свої музичні враження.

Мета курсу полягає у репрезентації важливої частини культурної спадщини людства, висвітленні її потенціалу, як матеріалу досліджень, надання можливості початку діяльності музичного критика під керівництвом викладача.

Завдання курсу: формування у студентів уявлення про музичну критику як соціально значущу галузь їх професійної та творчої самореалізації; стимулювання активної позиції по відношенню до вітчизняної культури ознайомлення з історією музичної критики як дзеркалом змін свідомості людини у різні часи; виховання літературного та артистичного смаку; надбання навичок написання музично-критичних текстів

Музично-критичні публікації є безпосередньо робочим матеріалом культуролога в його діяльності. Робота зі словом про музику здатна не тільки проявити оцінки сучасників щодо музичного життя їх часів, але може багато про що розповісти про картину світу того чи іншого історичного періоду, його ментальні установки. Йдеться про домінування тих чи інших літературних образів, за допомогою яких пояснювали музику. Критик – це та особа, яка зустрічається з ще нікому не відомим, і починає створювати про це невідоме подальше судження. Отже професійність та знання історичної логіки критичного процесу дозволить сформувати певну наукову інтуїцію щодо подій художнього життя. А саме ця інтуїція є важливою властивістю будь-якого експерта у галузі культури.

Таким чином навички музичного критика дозволять культурологу більш успішно займатись як дослідницькою так і експертною діяльністю.

16. Сучасна музика: тенденції та концепти

«Сучасна музика: тенденції та концепти» є важливою складовою професійної підготовки сучасного музиканта, адже саме сучасне музичне мистецтво утворює важливий контекст його майбутньої діяльності.

Мета курсу «Сучасна музика: тенденції та концепти» полягає у презентації динаміки оновлення принципів музичного мислення у світовому мистецтві сучасної доби, демонстрації евристичного характеру поточних процесів музичної творчості та виявленні їх опосередкованості актуальним (домінантним) образом світу, який відзеркалено в різноманітних формах буття та концептах сучасної культури.

Основні завдання курсу визначені необхідністю сформувати у студентів - композиторів та музикознавців наступні **компетентності**.

Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- Здатність до порівняння явищ, феноменів та процесів, утворення аналогій, систематизації та узагальнення отриманої інформації
- Здатність толерантного сприйняття явищ, що належать до різних типів світової культури, різних традицій та різних сфер експериментальної діяльності та діяльності у межах канону.
- Здатність само актуалізації власної творчості

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні:

- Розуміння онтологічного спрямування концепцій сучасної музики.
- Вміння сформулювати та конкретизувати власний запит на зміни долі музики.
- Орієнтація у видах сучасної музики та формах її буття.
- Вміння сприймати абсолютно нові стилі, форми, жанри музичного мистецтва та композиторські і виконавські техніки у прогностичному ракурсі.
- Вміння самостійно працювати з науковою музикознавчою літературою та альтернативними джерелами інформації як засобами формування власного професійного ставлення до музичного буття сьогодення.

У результаті вивчення курсу студенти мають **знати**:

- Термінологію сучасного музичного мистецтва, у тому числі, назви напрямків та технік.

- Персонифікацію сучасної музики.
- Долю традиційних жанрів та зони експерименту у сучасному музичному мистецтві;
- Основні інституції, що пов'язані із сучасною музикою та їх знакові акції.
- Музичні приклади основних тенденцій сучасної музики.
- Особливості цільової слухачької аудиторії сучасної музики.

На основі засвоєння теоретичних положень курсу студенти мають **уміти**:

- визначати для себе пріоритетні події сучасного музичного життя
- визначати стилеві спрямування та естетичні засади будь-яких явищ сучасного мистецтва – акцій, фестивалів, концертів, дисків, контенту сайтів тощо
- застосовувати гносеологічний та аксіологічний підхід до аудіальних явищ сучасності;
- аргументовано доводити свою позицію щодо сучасного мистецтва у живих дискусіях та на сторінках соціальних мереж, форумах тощо.
- застосовувати набуті знання та вміння у власній професійній діяльності.

17. Літургіка

Метою викладання навчальної дисципліни «Літургіка» є засвоєння та систематизація знань у сфері східнослов'янської традиції богослужіння.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Літургіка»:

- дати історичну перспективу розвитку Православного богослужіння в аспекті його головних етапів формування;
- навчити розуміти богослужіння з точки зору втіленого в ньому духовного змісту; дати опорні точки для орієнтування в службах добового, тижневого (седмичного) та річного кіл богослужінь;
- навчити тлумачити символічні дії священослужбовців як зображально-асоціативні.

Згідно з вимогами програми студенти повинні: знати:

- історичну перспективу розвитку Української Православної традиції богослужіння в аспекті її вселенськості;
- основні структурні та функціональні ознаки головних служб добового, тижневого та річного кіл богослужінь, понятійний і категоріальний апарат предмета;

Вміти: визначати конкретний фрагмент богослужіння в системі загального цілого, аналізувати музичний твір в аспекті його літургійності, тобто церковності, застосовувати набуті теоретичні знання при написанні практичних завдань, користуватися необхідною літературою, що забезпечують формування компетенцій:

- комунікативної – розуміння символічної мови богослужіння як східної так і західної традиції, оволодіння способами передачі інформації містеріально-драматичними засобами, вміння слухати й розуміти представників інших конфесій, бути здатним до міжкультурної релігійної взаємодії, умінь і навичок в галузі вербальних і невербальних засобів для адекватного сприйняття й відбиття дійсності в різних ситуаціях спілкування.
- Інформаційної – самостійно шукати, аналізувати і добирати інформацію з різних джерел, організувати, перетворювати, зберігати й передавати її за допомогою різних джерел, в тому числі на богослужінні. Соціальної – правильно взаємодіяти з людьми, що оточують на богослужінні.
- Когнітивної – сукупність компетенцій в сфері самостійної пізнавальної діяльності, що охоплює елементи логічної, аналітичної й іншої діяльності, співвіднесеної з реальними пізнавальними об'єктами.
- Загальнокультурної – обізнаність в питаннях особливостей національної й загальнолюдської християнської культури.
- Особистісного самовдосконалення – самореалізації в релігійній діяльності й оволодіння способами саморегуляції, саморозвитку, самопідтримки.

18. Соціологія

Курс соціології будується на традиційних засадах академічної освіти і спирається на послідовне вивчення кращих зразків соціологічної думки, які викладаються у лекційному курсі і вивчаються за класичними текстами та за підручниками.

Він розглядається як складова частина циклу суспільно-гуманітарних дисциплін, що вивчаються у вищому навчальному закладі.

Особливість і важливість знань соціології полягає у її предметі – в зв'язках та взаємодіях, що виникають в середині суспільства, а також взаємовідносинах між людиною та суспільством та різними суспільствами.

Мета курсу полягає у ознайомленні студентів з історією соціологічної думки та проблемним полем сучасної української та світової соціології.

Завдання дисципліни вміння оперувати теоретичним та фактичним матеріалом з курсу "соціологія"; розуміти механізми процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві та в його підсистемах; вміти використовувати знання з соціології як засіб гуманітаризації навчального процесу та виховання студентів, формування їх як особистостей.

Засвоївши курс студенти повинні знати: предмет дисципліни, її структуру, функції, категоріальний апарат, сутність основних концепцій щодо розвитку суспільства, основні етапи світової та вітчизняної соціології, сучасні тенденції розвитку соціологічної думки;

вміти: працювати з соціологічною літературою, ідентифікувати соціологічні тексти з певними концепціями, аргументовано висвітлювати сутність будь-якої соціологічної проблеми у виступах під час семінарських занять, на студентських наукових конференціях.

19. Іноземна мова (англійська, французька, німецька, італійська)

Метою програми курсу Іноземна мова (англійська, французька, німецька, італійська) для вищих навчальних закладів мистецтв» є практичне оволодіння мовою в обсязі програми, яке забезпечує майбутньому спеціалісту можливість здобувати потрібну інформацію з іноземних інформаційних джерел, опрацьовувати та використовувати її відповідно до своїх професійних потреб, а також вести нескладну бесіду іноземною мовою в можливих побутових і професійних ситуаціях. Ціль курсу - закріплення, вдосконалення та формування вмінь та навичок практичного володіння іноземною мовою. В процесі досягнення цієї мети реалізуються також поставлені цією програмою освітні, когнітивні, виховні та соціально-культурні завдання.

За підсумками вивчення курсу студент повинен знати:

1. Лексику розмовних тем, які вивчаються протягом року.
2. Граматичний матеріал в обсязі, передбаченому програмою курсу підручника.

ВМІТИ:

- ефективно і гнучко використовувати іноземну мову в різноманітних ситуаціях соціального, навчально-академічного та професійного спілкування; користуватися англійською мовою у повсякденних ситуаціях;
- розуміти автентичні тексти з підручників, газет, журналів, Інтернет-джерел;
- розуміти автентичну кореспонденцію (наприклад, листи, факси, e-mail тощо);
- вміти чітко й детально висловити свою точку зору іноземною мовою;
- використовувати соціокультурні знання і вміння в іншомовній комунікації.
- висловлювати думки з необхідним ступенем деталізованості й тематичної складності, демонструючи достатнє володіння прийомами структурної побудови тексту, засобами поєднання та цілісності на суперсинтаксичному рівні;

- одержати достатню комунікативну та професійно-орієнтовану підготовку до подальшої самостійної роботи з мовним матеріалом для забезпечення своїх освітніх запитів.

20. Політологія

Курс навчальної дисципліни з політології займає важливе місце в системі підготовки спеціалістів культурно-мистецької сфери, зокрема музичної освіти, оскільки політична наука складає духовну основу політичної свідомості як системи орієнтирів політичної активності молоді.

Мета курсу полягає у розкритті закономірності розвитку й функціонування політичного життя суспільства, механізми дії політичної влади та управлінні процесами, навчити студента адекватно орієнтуватися у складному і суперечливому сучасному світі, представляти і захищати свої інтереси, поважати інтереси і права інших людей, колективно вирішувати спільні проблеми.

Завдання курсу – розкрити об'єкт, предмет і метод політології, її понятійно-категоріальний апарат; охарактеризувати світові і вітчизняні політологічні школи, концепції і напрями; пояснити політичні феномени та цінності – політичний процес, політична влада, політичний режим, політична система, політичне лідерство, політичний конфлікт, політична культура, демократія, консенсус, громадянське суспільство; охарактеризувати основні політичні партії, громадські організації і рухи; розкрити сутність і функції держави в політичній системі суспільства.

Студент отримає вміння: розпізнавати різні види владних відносин, специфіку політичної влади, її сутність, структуру, характерні ознаки і функції; орієнтуватися в питаннях поділу влади, формах державного устрою і формах державного правління, розпізнавати прояви прямої і представницької демократії, сприяти їх утвердженню в сучасному українському суспільстві; формувати і відстоювати свою політичну позицію, розуміти свої громадянські права, свободи і обов'язки; відстоювати принципи громадянського суспільства і правової держави; давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних партій і лідерів з позиції загальнонаціональних інтересів; орієнтуватися в міжнародному політичному житті, геополітичній обстановці, мати уявлення про місце і статут України в сучасному світі.

21. Охорона праці в галузі

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах мистецьких галузей через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Засвоївши програму студенти мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці.

- У науково-дослідній діяльності: готовність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах; здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків, загроз на робочих місцях.
- У технологічній діяльності: обґрунтування і розробка безпечних технологій (в галузі діяльності); участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних

захворювань; розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

- В організаційно-управлінській діяльності: впровадження організаційних і технічних заходів з метою поліпшення безпеки праці; здатність та готовність до врахування положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці при виконанні виробничих та управлінських функцій; здатність до організації діяльності виробничого колективу з обов'язковим врахуванням вимог охорони праці; управління діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві; впровадження ефективного розподілу функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі.
- У проектній діяльності: розробка і впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.
- У педагогічній діяльності: розробка методичного забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.

✓

22. Оперна драматургія

Матеріалом курсу можуть бути обрані викладачем класичні зразки оперних творів різних епох і стилістичного спрямування. Методологічною основою курсу є фундаментальні теоретичні положення у галузі оперознавства таких відомих спеціалістів, як М. Друскін, К. Руч'євська, М. Сабініна, В. Ферман, Б. Ярустовський, новітні концепції лібретології Г. Ганзбурга, Ю. Дімітріна, Т. Нілової, І. Півоварової, М. Раку, П. Сміта, а також автора програми. Оперна драматургія розглядається на прикладі всіх етапів розвитку оперного мистецтва. Акцентуються ключові аспекти оперної специфіки, які залишаються незмінними, а також простежується динаміка змін, рух у часі. Оперне мистецтво вивчається як синтетичне явище в усіх його складових, починаючи від літературної основи, словесного сценарію, через окремі етапи оформлення задуму, кінцевим результатом остаточного втілення якого є оперна вистава. Композитори роблять спробу самостійно скласти сценарний план майбутнього оперного твору на обрану ними тему.

Метою курсу є усвідомлення специфіки опери як різновиду театрального мистецтва і як музичного жанру синтетичної природи, виявлення жанроутворюючих факторів, функцій оперного лібрето і шляхів його музичного озвучення, визначення законів побудови оперної дії. У зв'язку з особливостями опери як синтезу мистецтв аналіз оперного твору ґрунтується на врахуванні не лише музичних закономірностей, а й характеру їх взаємодії з законами побудови словесної драми і театральної вистави.

Теоретична частина курсу має озброїти студентів розумінням опери як цілісності, а також значенням початкових етапів оформлення майбутнього оперного задуму, які починаються з вибору першоджерела і виявлення його потенційних можливостей стати основою оперного твору.

23. Фізичне виховання

Навчальна дисципліна Фізичне виховання базується на вивченні студентами основних положень фізичної культури; закладає основи здорового способу життя, поліпшення рівня життя та профілактики порушення функцій в процесі життєдіяльності; забезпечує послідовність та взаємозв'язок з культурою рухової активності, гігієною і спрямована на формування умінь застосувати знання з фізичного виховання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Метою фізичного виховання є - послідовне перманентне формування фізичної культури особистості, виховання здорової, всебічно розвинутої, фізично досконалої

людини - будівника суспільства, в якому вона живе, готової до праці та захисту своєї Батьківщини, виховання морально-вольових якостей та потреби у здоровому способі життя, використання здобутих цінностей фізичної культури у особистій, громадській, професійній діяльності та в сім'ї.

Завданням фізичного виховання, як навчальної дисципліни, є формування наступних знань та умінь:

Знати і вміти використовувати у своїй практичній діяльності набуті знання основних теоретичних положень з фізичного виховання; вміти розвивати зальні фізичні якості за допомогою різновидів вправ легкої атлетики (біг, стрибки, метання та ін);

Вміти:

- виконувати необхідні техніко-тактичні прийоми з арсеналу спортивних ігор, що культивуються і мати навички суддівства (баскетбол, волейбол, бадмінтон, настільний теніс, шахи);
- виконувати базові комплекси оздоровчого фітнесу, основні акробатичні та гімнастичні елементи, що входять до різновидів гімнастики;
- планувати фізичне навантаження і здійснювати самоконтроль фізичного стану при виконанні силових та вправ з обтяженнями;
- застосовувати комплекси фізичних вправ для підвищення ефективності праці з урахуванням особливостей прикладно-професійної фахової діяльності.

Виходячи з концепції здорового способу життя, випускник академії на сучасному етапі повинен стати пропагандистом формування престижності здоров'я і впровадження фізичної культури в спосіб життя всіх верств населення.

24. Українська мова за професійним спрямуванням

Мета викладання навчальної дисципліни Українська мова за професійним спрямуванням – формування високого рівня мовної компетентності у професійній і науковій сферах комунікації, підвищення загальнокультурного та інтелектуального рівнів особистості, закріплення на практиці знань з лексики, граматики, синтаксису української мови тощо.

Основними завданнями дисципліни є: засвоєння норм літературної мови як основи культури усного й писемного спілкування; відтворення і створення текстів залежно від комунікативної мети; формування вміння правильно й логічно висловлювати свої думки в різностильовій комунікації; формування мовної компетенції, що інтегрує національний і культурний компоненти; виховати повагу до української мови.

У процесі вивчення курсу студенти мають знати :складні випадки використання прийменників; особливості використання різних частин мови у різних функціональних стилях; орфоепічні складні випадки; специфіку української пунктуації.

Та набути вміння: складати тексти різних функціональних стилів; вживати різні типи граматичних та лексичних конструкцій; використовувати при створенні власних текстів синтаксичні, лексичні, граматичні синоніми.

25. Історія театру

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія театру» - оволодіння студентами знаннями історії театрального мистецтва; систематизація знань про генезу театру; місце і значення театрального мистецтва у розвитку світової культури; особливості національного театру; основні методологічні дослідження та наукові концепції щодо еволюції театрального мистецтва.

Предмет - особливості розвитку зарубіжного та вітчизняного театрального мистецтва.

Завдання:

- розкрити і проаналізувати в історичній ретроспективі зародження та розвиток театрального мистецтва у світовій (європейській) та вітчизняній культурі;
- проаналізувати досвід організації театрального процесу в різних країнах світу протягом усіх історичних епох;
- сприяти майбутнім митцям у створенні історико-теоретичної бази своєї професійної діяльності та розширення її за рахунок використання досягнень світового театру, як одного з найбільш потужних дослідників суспільного життя.

Студент повинен **знати**:

- генезу театральньо-видовищного процесу;
- творчість ключових драматургів та майстрів сцени в різних країнах світу;
- сучасні тенденції глобалізації театральньо-видовищної діяльності.

Студент повинен **вміти**:

- аналізувати і узагальнювати історичні матеріали про становлення і розвиток театрального мистецтва;
- вирізняти видовищні процеси, що відбувалися у попередні періоди історії людства;
- характеризувати досвід організації театральної справи в різних країнах світу при розбудові сучасного професійного та аматорського театрів та постановки театралізованих вистав.